Email:

conference@houghtonstreetreview.com

Website:

www.houghtonstreetreview.com/index.php/conference

© 2026 International Online Conference on Multidisciplinary Academic Research. All Rights Reserved.

Editor-in-Chief:

Dr. Ewelum Johnson Nnadi

Managing Editors:

1.Harold Jan R. Terano

2.Dr. Mandakini Singla

3.Massoud Kaykhaii







RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA TALABALARNING SOG'LOM MA'NAVIY MUHITGA QADRIYATLI MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH

Davronova Dildora Saidovna
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti
"Pedagogika va psixologiya" kafedrasi dotsenti,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail: dildor7575@mail.ru

Annotatsiya

Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhiti sharoitida talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarni rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Zamonaviy raqamli transformatsiya jarayonlari oliy ta'lim tizimida nafaqat ta'lim mazmuni va texnologiyalarining yangilanishiga, balki talabalarning ma'naviy-axloqiy qarashlari, qadriyatli yo'nalganligi hamda ijtimoiy munosabatlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Shu nuqtayi nazardan, raqamli ta'lim muhitidan maqsadli va pedagogik jihatdan asoslangan holda foydalanish talabalarda sog'lom ma'naviy muhitni qadrlash, unga mas'uliyatli munosabatda bo'lish hamda mazkur muhitni yaratishda faol ishtirok etish kompetensiyalarini rivojlantirishning muhim omili hisoblanadi.

Maqolada "raqamli ta'lim muhiti", "sog'lom ma'naviy muhit" va "qadriyatli munosabat" tushunchalarining mazmun-mohiyati tahlil qilinib, talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari asoslangan. Shuningdek, ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar, interaktiv platformalar, hamkorlikka asoslangan topshiriqlar, refleksiv faoliyat va raqamli kommunikatsiya madaniyatidan foydalanish imkoniyatlari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim muhiti, talaba, sog'lom ma'naviy muhit, qadriyat, qadriyatli munosabat, ma'naviy-axloqiy tarbiya, raqamli kompetensiya, pedagogik shart-sharoit, raqamli kommunikatsiya.

Аннотация

В данной статье раскрываются педагогические возможности развития ценностного отношения студентов к здоровой духовной среде в условиях цифровой образовательной среды. Процессы цифровой трансформации существенно влияют не только на содержание и технологии обучения в системе высшего образования, но и на духовно-нравственные взгляды, ценностные ориентации и социальные отношения студентов.

В статье анализируется сущность понятий «цифровая образовательная среда», «здоровая духовная среда» и «ценностное отношение», а также обосновываются педагогические условия развития у студентов ценностного отношения к здоровой духовной среде. Особое внимание уделяется возможностям использования цифровых технологий, интерактивных образовательных платформ, совместной деятельности, рефлексивных заданий и культуры цифровой коммуникации.

Email:

conference@houghtonstreetreview.com

Website:

www.houghtonstreetreview.com/index.php/conference

© 2026 International Online Conference on Multidisciplinary Academic Research. All Rights Reserved.

Editor-in-Chief:

Dr. Ewelum Johnson Nnadi

Managing Editors:

1.Harold Jan R. Terano

2.Dr. Mandakini Singla

3.Massoud Kaykhaii







Ключевые слова: цифровая образовательная среда, студент, здоровая духовная среда, ценность, ценностное отношение, духовно-нравственное воспитание, цифровая компетентность, педагогические условия.

Abstract

This article examines the pedagogical opportunities for developing students' value-based attitudes toward a healthy spiritual environment in the context of a digital educational environment. Digital transformation processes significantly influence not only the content and technologies of higher education but also students' spiritual and moral views, value orientations, and social relationships.

The article analyzes the essence of the concepts of “digital educational environment,” “healthy spiritual environment,” and “value-based attitude” and substantiates the pedagogical conditions for developing students' value-based attitudes toward a healthy spiritual environment. Particular attention is paid to the use of digital technologies, interactive educational platforms, collaborative activities, reflective tasks, and digital communication culture.

Keywords: digital educational environment, student, healthy spiritual environment, value, value-based attitude, spiritual and moral education, digital competence, pedagogical conditions.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari oldida turgan muhim vazifalardan biri raqobatbardosh, mustaqil fikrlaydigan va zamonaviy kasbiy kompetensiyalarga ega mutaxassislarni tayyorlash bilan bir qatorda, yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlarga ega bo'lgan barkamol shaxsni tarbiyalashdan iboratdir. Chunki raqamli texnologiyalarning ta'lim va kundalik hayotga jadal kirib kelishi insonning axborotni qabul qilish, qayta ishlash, muloqot qilish va ijtimoiy munosabatlarga kirishish xususiyatlarini sezilarli darajada o'zgartirmoqda.

Talaba yoshlar faoliyatining katta qismi raqamli makonda kechayotgan bugungi sharoitda sog'lom ma'naviy muhitni shakllantirish masalasi alohida pedagogik ahamiyat kasb etadi. Raqamli makondagi axborot oqimining kengligi, turli g'oya va qarashlarning mavjudligi talabaning mustaqil fikrlashi, axborotni tanqidiy baholashi, ma'naviy qadriyatlarga sodiqligi va ijtimoiy mas'uliyatini talab etadi.

Sog'lom ma'naviy muhit – bu shaxslararo munosabatlarda o'zaro hurmat, hamkorlik, bag'rikenglik, adolat, mas'uliyat, insonparvarlik va milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ustuvor bo'lgan ijtimoiy-pedagogik makondir. Bunday muhit talabaning shaxs sifatida kamol topishi, uning fuqarolik pozitsiyasi va kasbiy mas'uliyatining shakllanishiga xizmat qiladi.

Shu sababli raqamli ta'lim muhiti imkoniyatlaridan foydalanib, talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga nisbatan shunchaki bilim yoki tasavvurni emas, balki barqaror qadriyatli munosabatni shakllantirish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi.

Email:

conference@houghtonstreetreview.com

Website:

www.houghtonstreetreview.com/index.php/conference

© 2026 International Online Conference on Multidisciplinary Academic Research. All Rights Reserved.

Editor-in-Chief:

Dr. Ewelum Johnson Nnadi

Managing Editors:

1.Harold Jan R. Terano

2.Dr. Mandakini Singla

3.Massoud Kaykhaii







ASOSIY QISM

Raqamli ta'lim muhiti va uning pedagogik imkoniyatlari

Raqamli ta'lim muhiti ta'lim jarayoni ishtirokchilarining elektron axborot resurslari, raqamli platformalar, kommunikatsiya vositalari va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali o'zaro hamkorligini ta'minlaydigan yaxlit pedagogik tizimdir.

Raqamli ta'lim muhiti quyidagi asosiy imkoniyatlarni yaratadi:

- ta'lim resurslaridan keng va tezkor foydalanish;
- individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirish;
- o'qituvchi va talaba o'rtasidagi doimiy kommunikatsiyani ta'minlash;
- hamkorlikda ishlash imkoniyatlarini kengaytirish;
- mustaqil ta'lim va refleksiv faoliyatni rivojlantirish;
- turli ijtimoiy va madaniy qarashlarni tahlil qilish imkoniyatini yaratish.

Biroq raqamli muhitning pedagogik samaradorligi undan qanday foydalanilishiga bevosita bog'liqdir. Agar raqamli vositalar faqat axborotni uzatish vositasi sifatida qo'llansa, uning tarbiyaviy imkoniyatlari cheklangan bo'lib qoladi. Shu sababli raqamli ta'lim muhitini ma'naviy-ma'rifiy va qadriyatga yo'naltirilgan pedagogik faoliyat bilan integratsiyalash zarur.

Sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatning mazmuni

Talabaning sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabati uning mazkur muhitni shaxsiy va ijtimoiy taraqqiyot uchun muhim qadriyat sifatida anglab yetishi, unga nisbatan ijobiy munosabatda bo'lishi va uni yaratishga amaliy hissa qo'shishga intilishi bilan tavsiflanadi.

Mazkur munosabat quyidagi tarkibiy qismlarda namoyon bo'ladi:

1. Kognitiv komponent

Talabaning sog'lom ma'naviy muhit, milliy va umuminsoniy qadriyatlar, ma'naviy-axloqiy me'yorlar hamda raqamli kommunikatsiya madaniyati haqidagi bilimlarini o'z ichiga oladi.

2. Aksiologik komponent

Talabaning ma'naviy qadriyatlarni shaxsiy hayoti va faoliyatida muhim mezon sifatida qabul qilishi bilan belgilanadi.

3. Emotsional-motivatsion komponent

Sog'lom ma'naviy muhitni yaratish va saqlashga nisbatan ijobiy his-tuyg'u, ichki ehtiyoj va motivatsiyaning mavjudligi bilan tavsiflanadi.

4. Faoliyatli komponent

Talabaning o'zaro munosabatlarda hurmat, mas'uliyat, bag'rikenglik va hamkorlik tamoyillariga amal qilishi hamda sog'lom ma'naviy muhitni shakllantirishga qaratilgan amaliy faoliyatida namoyon bo'ladi.

5. Refleksiv komponent

Talabaning o'z xatti-harakati, raqamli kommunikatsiyadagi faoliyati va boshqalar bilan munosabatlarini ma'naviy-axloqiy nuqtayi nazardan baholash qobiliyatini ifodalaydi.

Talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari

Tadqiqot nuqtayi nazaridan talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarni rivojlantirish samaradorligi quyidagi pedagogik shart-sharoitlarning yaratilishiga bog'liq.

Email:

conference@houghtonstreetreview.com

Website:

www.houghtonstreetreview.com/index.php/conference

© 2026 International Online Conference on Multidisciplinary Academic Research. All Rights Reserved.

Editor-in-Chief:

Dr. Ewelum Johnson Nnadi

Managing Editors:

1.Harold Jan R. Terano

2.Dr. Mandakini Singla

3.Massoud Kaykhaii







Birinchi shart – qadriyatga yo'naltirilgan raqamli ta'lim mazmunini shakllantirish

Ta'lim jarayonining mazmuniga milliy va umuminsoniy qadriyatlar, ma'naviy-axloqiy me'yorlar, raqamli etika va mas'uliyatli kommunikatsiyaga oid masalalarni integratsiyalash muhimdir.

Bunda nazariy bilimlar real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lanishi lozim. Talabalarga raqamli makondagi muloqot, axborotdan foydalanish, internet madaniyati va ijtimoiy tarmoqlardagi xatti-harakatlarga oid muammoli vaziyatlarni tahlil qilish topshiriqlari berilishi mumkin.

Ikkinchi shart – raqamli kommunikatsiya madaniyatini rivojlantirish

Sog'lom ma'naviy muhitni shakllantirishda raqamli kommunikatsiya alohida ahamiyatga ega. Talabalarda raqamli muloqot jarayonida o'z fikrini hurmat bilan ifodalash, boshqa shaxslarning qarashlariga bag'rikenglik bilan munosabatda bo'lish, kiberzo'ravonlik va tajovuzkor kommunikatsiyadan tiyilish kabi ko'nikmalarni rivojlantirish zarur.

Raqamli kommunikatsiya madaniyati quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- o'zaro hurmat;
- kommunikativ mas'uliyat;
- bag'rikenglik;
- axborotdan ongli foydalanish;
- shaxsiy daxlsizlikni hurmat qilish;
- raqamli etikaga rioya etish.

Uchinchi shart – hamkorlikka asoslangan raqamli faoliyatni tashkil etish

Talabalarning birgalikdagi raqamli loyihalar, virtual munozaralar, jamoaviy topshiriqlar va muammoli vaziyatlarni hal etish jarayonidagi ishtiroki sog'lom ma'naviy munosabatlarni rivojlantirishga yordam beradi.

Hamkorlik jarayonida talaba:

- boshqalarning fikrini tinglashni;
- o'z nuqtayi nazarini asoslashni;
- jamoaviy qaror qabul qilishni;
- mas'uliyatni taqsimlashni;
- o'zaro yordam ko'rsatishni o'rganadi.

Natijada sog'lom ma'naviy muhitning muhim tarkibiy elementlari bo'lgan hamkorlik va o'zaro hurmat real faoliyat jarayonida shakllanadi.

To'rtinchi shart – refleksiv raqamli faoliyatni tashkil etish

Talabalarning o'z faoliyatini muntazam tahlil qilishi va baholashi qadriyatli munosabatlarning ichki e'tiqodga aylanishida muhim ahamiyatga ega.

Buning uchun raqamli kundaliklar, elektron portfolio, refleksiv savollar, onlayn muhokamalar va o'z-o'zini baholash vositalaridan foydalanish mumkin.

Masalan, talabalarga quyidagi savollar asosida refleksiya tashkil etilishi mumkin:

- Bugungi raqamli muloqotimda qanday ma'naviy qadriyatlar namoyon bo'ldi?
- Boshqalarning fikriga munosabatim qanday bo'ldi?
- Sog'lom ma'naviy muhitni shakllantirishga qanday hissa qo'shdim?
- Kelgusida o'z raqamli faoliyatimda nimalarni takomillashtirishim kerak?

Beshinchi shart – o'qituvchining pedagogik va raqamli namuna ko'rsatishi

Talabalarda qadriyatli munosabatlarni rivojlantirishda o'qituvchi shaxsiy namuna sifatida muhim o'rin tutadi. O'qituvchining raqamli kommunikatsiyadagi madaniyati,

Email:

conference@houghtonstreetreview.com

Website:

www.houghtonstreetreview.com/index.php/conference

© 2026 International Online Conference on Multidisciplinary Academic Research. All Rights Reserved.

Editor-in-Chief:

Dr. Ewelum Johnson Nnadi

Managing Editors:

1.Harold Jan R. Terano

2.Dr. Mandakini Singla

3.Massoud Kaykhaii







talabalarga munosabati, fikrlar xilma-xilligiga hurmati hamda pedagogik etikaga rioya qilishi bevosita tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadi.

Shu bois o'qituvchi raqamli ta'lim muhitida nafaqat bilim beruvchi, balki sog'lom ma'naviy muhitni yaratuvchi va qo'llab-quvvatlovchi pedagogik subyekt sifatida faoliyat yuritishi lozim.

PEDAGOGIK JARAYONNI TASHKIL ETISH MODELI

Talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarni rivojlantirish jarayonini quyidagi ketma-ket bosqichlarda tashkil etish maqsadga muvofiq:

1-bosqich – diagnostik-analitik bosqich. Talabalarning mavjud ma'naviy qadriyatlari, raqamli kommunikatsiya madaniyati va sog'lom ma'naviy muhitga munosabati aniqlanadi.

2-bosqich – mazmuniy-aksiologik bosqich. Talabalarga sog'lom ma'naviy muhit va qadriyatlar mazmuniga oid bilimlar beriladi.

3-bosqich – faoliyatli-amaliy bosqich. Talabalar raqamli platformalarda hamkorlikdagi topshiriqlar, munozaralar va loyihalarda ishtirok etadilar.

4-bosqich – refleksiv-baholash bosqichi. Talabalar o'z faoliyatlarini tahlil qiladilar va shakllangan qadriyatli munosabatlarni baholaydilar.

Mazkur bosqichlarning o'zaro bog'liqligi talabalarda qadriyatli munosabatlarning bilim darajasidan shaxsiy e'tiqod va amaliy faoliyat darajasiga o'tishini ta'minlaydi.

XULOSA

Raqamli ta'lim muhiti zamonaviy oliy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi sifatida talabalarning kasbiy va shaxsiy rivojlanishiga keng imkoniyatlar yaratadi. Biroq mazkur muhitdan samarali foydalanish uning faqat texnologik imkoniyatlarini qo'llash bilangina cheklanmasligi lozim.

Talabalarda sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarni rivojlantirish raqamli ta'lim mazmunining aksiologik yo'nalganligi, raqamli kommunikatsiya madaniyatining shakllantirilishi, hamkorlikka asoslangan faoliyatning tashkil etilishi, refleksiv yondashuvning qo'llanilishi hamda o'qituvchining pedagogik namunasiga bog'liq.

Natijada talaba sog'lom ma'naviy muhitni tashqi talab yoki me'yor sifatida emas, balki shaxsiy va ijtimoiy hayot uchun muhim qadriyat sifatida anglaydi. Bu esa uning raqamli makondagi mas'uliyatli xatti-harakatlarini, ma'naviy-axloqiy pozitsiyasini va jamiyatdagi faol fuqarolik munosabatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shunday qilib, raqamli ta'lim muhitida talabalarning sog'lom ma'naviy muhitga qadriyatli munosabatlarini rivojlantirish oliy ta'limning ta'limiy va tarbiyaviy jarayonlarini integratsiyalash, raqamli texnologiyalarning insonparvarlik va aksiologik imkoniyatlaridan maqsadli foydalanishni talab etuvchi muhim pedagogik yo'nalish hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni, ЗРУ-637-son. – Toshkent, 2020-yil 23-sentabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta'lim tizimini isloh qilish va rivojlantirishga oid farmon hamda qarorlari. – Toshkent, 2019–2024.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-6079-son Farmoni. – Toshkent, 2020-yil 5-oktabr.

Email:

conference@houghtonstreetreview.com

Website:

www.houghtonstreetreview.com/index.php/conference

© 2026 International Online Conference on Multidisciplinary Academic Research. All Rights Reserved.

Editor-in-Chief:

Dr. Ewelum Johnson Nnadi

Managing Editors:

1.Harold Jan R. Terano

2.Dr. Mandakini Singla

3.Massoud Kaykhaii







4. Shaxsning ma'naviy-axloqiy tarbiyasi va qadriyatli yo'nalganligini rivojlantirishga oid pedagogik tadqiqotlar. – Toshkent, 2021–2024.
5. Raqamli ta'lim muhiti va raqamli pedagogikaga oid zamonaviy ilmiy tadqiqotlar. – Toshkent, 2021–2024.
6. Oliy ta'limda tarbiyaviy ishlarni tashkil etishning pedagogik asoslariga oid ilmiy-metodik manbalar. – Toshkent, 2020–2023.
7. Talaba yoshlar ma'naviyati va ijtimoiy faolligini rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar. – Toshkent, 2021–2024.